

Posudek diplomové práce Veroniky Stašové
Básník a Bůh: náboženská poválečná poezie ve Španělsku

Pozoruhodná je sama volba tématu, které nestojí v současné literární kritice v popředí a v českém prostředí je ojedinělé. Široké téma uvedené v názvu práce je vzápětí konkretizováno na tvorbu dvou básníků, Dámasa Alonsa (1898–1990) a Josého Marii Valverdeho (1926–1996).

Veronika Stašová vychází v úvodu a v celé práci ze souznění zkoumané poezie s Biblií jako zdrojem víry i obraznosti, a na druhé straně zdůrazňuje prožívání Boha v osobní autentičnosti v dnešním světě – tedy vztah tradice a kreativity. Už názvem práce „Básník a Bůh“ odkazuje spíše na tuto druhou stránku osobního prožitku, ba více a hlavně: na vztah víry a poezie. Reflektuje blízkost náboženské víry a poezie jako transcendence, jako „vstupu do bytí“, řečeno s O. Pazem (jehož úvahy se autorka rovněž dovolává). Diplomová práce se tak dotýká zásadní otázky lidské existence i podstaty poezie. To je vážný úkol a autorka se ho zhostila plně a přesvědčivě.

V úvodní kapitole hutně charakterizuje výraznou přítomnost tématu víry ve španělské poezii, od bezprostředních předchůdců zvolených básníků počínaje Unamunem, a nastiňuje, jak literární kritika náboženskou poezii poválečného období člení nejen podle skupin kolem časopisů, ale také typologicky rozlišuje linii harmonickou nebo dramatickou, případně vnější nebo vnitřní. Letmo je zmíněn frankismus a jeho podpora oné vnější náboženské poezii (poesía sacra). Úspornost je na místě, i když by jistě bylo zajímavé uvažovat, proč právě ve Španělsku je náboženská poezie i v současnosti silná, například oproti hispanoamerické literatuře; autorka naznačuje průběžné implicitní zdůvodnění velkou literární tradicí, počínaje španělským mysticismem, ovšem tu by mohli přijmout za svou i hispanoameričtí tvůrci (jako přijali Cervantese). Možná by se k tomu mohla ještě vyjádřit u obhajoby.

Rozbor náboženských motivů v Alonsově a Valverdeho poezii je zahájen výmluvně vztahem víry a pochybnosti, která oba básníky staví blízko existencialismu. Avšak už zde, stejně jako v celé práci, komparace umožňuje upřesňovat a odstiňovat, a ukazuje harmoničtější ustrojení Valverdeho, zejména v jeho rané poezii, ale i později jeho větší vyrovnanost s životem a se smrtí. Veronika Stašová sleduje explicitní náboženské motivy ve vybraných básních a pro potřebu analýzy je rozčlenila na témata Boha, člověka, smrti, která dále vnitřně člení. Samo toto členění a pojmenování motivů je kreativní, předmět úvah neštěpí, nýbrž natačí z různých hledisek. Tím se autorka vyhnula riziku sledování vyčleněných motivů napříč díly (které na jiné závěrečné práce mnohdy doléhá). U obrazů na tato témata citlivě objevuje bohatství aspektů a variací, všímá si i jejich protichůdnosti a tím významové mnohoznačnosti, která je základem poezie. Jde ovšem spíše o rozmanitost motivickou v různých básních než o rozehrání významové potenciality slov ve verši, v celé básni. Poněkud postrádám, že aspoň pro příklad autorka necituje a nekomentuje některou báseň v celku.

Veronika Stašová vnímavě formuluje zejména myšlenky básníků, což je u reflexivní lyriky na místě, a méně, ale přece si všímá i jejich vidění, které je pro poezii podstatné. Cenné jsou postřehy o dialogické formě. Vystává zde hluboký duchovní svět básníků, kteří oba byli myslitelé a kulturními osobnosti. Ve výborném závěru autorka shrnuje srovnání jejich poetiky, s nápaditými postřehy o shodách a odlišnostech mezi díly Alonsa a Valverdeho a také o nových polohách ve vidění obou oproti unamunovské tradici: „Boží něha a laskavá péče, překvapivý rys jeho hravosti, humoru a ‚dětskosti‘ a také velkolepý pohled na člověka jako na Božího spolupracovníka.“ (s. 93).

Diplomová práce se vyznačuje zralým odborným jazykem, přesným vyjadřováním přesného myšlení a talentovaným psaním. Smysl pro jazyk se projevuje také v překladech citátů (u poezie podstročníků), jak to dokládá i překlad Valverdeho povídky v příloze, důvtipně završující téma „božího smíchu“. Mimořádně pečlivá je redakce textu, v němž se jen zcela sporadicky vyskytne drobné přehlédnutí (skloňování španělských jmen, „tázání se“ namísto „tázání“). Práce s odbornou literaturou je zvládnuta profesionálně.

Celkově práce Veroniky Stašové svou kvalitou i rozsahem převyšuje úroveň diplomové práce a doporučovala bych předložit ji posléze jako práci rigorózní. Samozřejmě ji doporučuji k magisterské obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

prof. Ana Housková
oponentka

2. 9. 2020